

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

S | O M

Vår referanse
2012/1468

Deres referanse
201200643

Dato
14.09.2012

HØRINGSUTTALELSE: NOU 2012:5 BEDRE BESKYTTELSE AV BARNES UTVIKLING

Departementet har i brev 8. mai 2012 invitert til høring av NOU 2012:5 Bedre beskyttelse av barns utvikling.

Jeg har funnet grunn til å knytte noen kommentarer til utvalgets vurdering av og forslag til saksbehandlingsregler ved vurderingen av fosterhjemsplassering hos personer med nær tilknytning til barnet (særlig slektsfosterforeldre).

Utvalget har omtalt dette i utredningens punkt 7.2.4 og 7.3.8. Det foreslås at det i lov eller forskrift fastsettes at beslutning om godkjenning eller avslag på godkjenning av fosterhjem hos nær familie eller andre som gjennom omsorg for barnet eller lignende har nær tilknytning til barnet, skal begrunnes etter reglene om enkeltvedtak. Utvalget har også vurdert om godkjenning av fosterhjem bør kunne påklages, men foreslår ikke en slik generell regel.

Ombudsmannen mottar jevnlig klager i saker om godkjenning av fosterhjem. Det er i hovedsak personer som ønsker å bli godkjent som fosterhjem for et bestemt barn, som har klaget hit. Spørsmålet om slik beslutning må regnes som et enkeltvedtak, har vært tatt opp herfra i to saker, som begge er nevnt i utvalgets redegjørelse punkt 7.2.4 om gjeldende rett for saksbehandlingsregler ved fosterhjemsgodkjenning. Sentralt for min vurdering av sakene, var blant annet spørsmålet om klageadgang for nære familiemedlemmer, som ønsket godkjenning som fosterhjem.

I saken inntatt i ombudsmannens årsmelding for 1990 s. 51 ble spørsmålet om klagerett for besteforeldre som ønsket å bli fosterforeldre, tatt opp med daværende Sosialdepartementet. Jeg sluttet meg til departementets syn om at det ikke forelå klageadgang i den konkrete saken, men jeg reservert meg mot departementets generelle syn på om den avgjørelsen som treffes om et fosterhjem skal godkjennes eller ikke, må anses som et enkeltvedtak. I brev til departementet skrev jeg blant annet:

«Det vil forekomme situasjoner der nettopp denne side av omsorgsspørsmålet får en så vidt dominerende behandling at reglene for enkeltvedtak - bl.a. om klage - bør følges. Et praktisk tilfelle er at den plassering som er bestemt i forbindelse med omsorgsovertakelsen, ikke er blitt effektivt eller håndhevet, med den følge at barnet gjennom en viss tid har hatt et opphold hos andre personer enn sine foreldre - f.eks. besteforeldre - og at disse senere ønsker forholdet formalisert i form av en fosterhjemsgodkjenning. Gode grunner taler da for å følge reglene om enkeltvedtak.»

Spørsmål om barneverntjenesten fritt kan avgjøre om den vil godkjenne en privat plassering av barn hos en eldre bror som fosterhjem, jf. barnevernloven § 4-7, og om en slik avgjørelse er et enkeltvedtak, ble behandlet her i sak inntatt i årsmeldingen for 2007 s 180. Jeg fant det ikke nødvendig i den konkrete saken å ta uttrykkelig stilling til enkeltvedtaksspørsmålet, men uttrykte at jeg ville vurdere å ta det opp på generelt grunnlag med Barne- og likestillingsdepartementet. Det ble også påpekt at fylkesmannen har tilsynsansvar med at kommunen utfører de oppgaver den er pålagt etter loven, uavhengig av om det var klageadgang på avgjørelsen.

Det er grunn til å støtte utvalgets vurdering om at hensynet til barnet tilsier at barneverntjenesten foretar en grundig vurdering av godkjenningsspørsmålet, særlig når barnet allerede har en viss tilknytning til den eller de som er aktuelle som fosterhjem. Å skjerpe kravene til begrunnelse ved avgjørelsen av godkjenningsspørsmålet fremstår derfor som riktig.

Jeg savner imidlertid en nærmere vurdering fra utvalget av spørsmålet om avgjørelsen generelt eller i enkelte tilfeller bør betraktes som et enkeltvedtak og oppfatter at utvalget ikke tar stilling til dette spørsmålet. Videre kan utvalgets vurdering av saksbehandlingsregler ved fosterhjemsgodkjenning synes å være noe mangelfull ved at vurderingen utelukkende syntes å være knyttet opp til barnets rettigheter. Særlig burde hensynet til de potensielle fosterforeldrenes rettssikkerhet vært drøftet ved spørsmålet om klageadgang.

Arne Fliflet